

GÖTALEDSTOPPEN

OTIPPAD SPANARKULLE I VÄSTER

För många är det nog en väl förborgad hemlighet att Hisingen har en alldeles egen Brudarebacke. Ja, alltså ett konstgjort berg med milsvid utsikt där ringtrastar hopas om våren.

TEXT: JOHAN SVEDHOLM

JOHAN.SVEDHOLM@GOF.NU

TILL SKILLNAD FRÅN den riktiga Brudarebacken är det ingen gammal soptipp som döljer sig under grässvålen på Götaledstoppen. I stället finns här 800 000 kubikmeter lera och sten från grävningen av Götatunneln. Det är således ett ungt berg vi har att göra med, dess anor sträcker sig inte längre än till början av 2000-talet, om vi inte med anor menar den postglaciala lerans historia förstås. Göteborgs stad ville nog helst att berget – sådär lite göteborgsvitsigt anknytande till Vädermotet och de närliggande gatorna med väderleksnamn – skulle kallas ”Väderutsikten”, men det är ett namn som i alla fall knappast slagit rot i fågelskådarkretsar.

Bergets tillblivelse kom som en uppenbarelse för oss hisingsfantaster som inget hellre önskade än en utkikspunkt som inte var nedlusad med träd eller andra störande moment. Till en början var det något av ett äventyr att ta sig upp på toppen, och det var nog inte heller meningen att nå-

gon skulle göra det att döma av mängden staket som fick forceras på olika vis för att nå upp. Mina första besök ett par disiga april morgnar gav dock utdelning direkt i form av rastande lappsparrar och ringtrast, så det var uppenbart att lerhögen hade potential! Jag har därefter besökt området under olika årstider och vid olika väderförhållanden. Mest frekvent har jag varit där under hösten, ofta i samband med den inventering av sträckande rovfåglar som genomförts i regi av GOF:s inventeringskommitté. Där ingår Götaledstoppen i det pärlband av lokaler från Hönö i väster till Björketorp i öster vilka är tänkta att täcka in rovfågelsträcket över Göteborgsområdet så väl som möjligt. Fortfarande är dock området sorgligt underskådat och mycket återstår att utforska, inte minst gällande vårsträcket, vilket jag hoppas att denna artikel kanske kan inspirera till.

Toppen är belägen i södra Biskopsgården, i anslutning till Vädermotet och Biskopsgårdens in-

Tidiga helgmorgnar kan det vara förhållandevis tyst

dustriområde. Den är så gott som trädlös och täckt av frodig gräs- och högrötsvegetation vilken slås årligen. Asfalts- och grusstigar leder upp mot toppen, och högst upp finns ett par utsiktspunkter varav den ena är skyddad av en rejäl träpallisad som ger fint lä under blåsiga dagar. Utsikten är utmärkt åt alla håll utom i nord och nordost, där Sjumilaskogens ås delvis döljer himlavalvet. I omgivningen finns förutom industrimark och en komplicerad infrastruktur även den nyss nämnda Sjumilaskogen, ett kommunägt rekreationsområde där inget kommersiellt skogsbruk sker. Detta gör att här finns ett relativt rikt fågelliv med exempelvis korsnäbbar, fyra arter hackspett, samtliga våra barrskogsmesar och ett bra nattskärrebestånd. Samtliga dessa arter ses/hörs regelbundet även från Götaledstoppen. Ett strövtåg genom Sjumilaskogen kan varmt rekommenderas, i synnerhet som den lilla men naggande goda fågelsjön Svarte mosse, hem för Göteborgstraktens största skrattmåskoloni, ligger på andra sidan skogen i anslutning till Biskopsgårdens bostadsområden.

Den kanske största nackdelen med området där det ligger likt en frikadell i trafikspagettin är att det tidvis är gravt bullerutsatt. Den aldrig sovande göteborgstrafiken gör sig ständigt påmind, vilket kan vara nog så frustrerande när luften är fylld av sträckande tättingar. Tidiga helgmorgnar kan det

singen, och vid rätt väderförhållanden går en hel del rakt över Götaledstoppen – om än på bred front eftersom tydliga ledlinjer i landskapet saknas. Med rätt väderförhållanden menas, åtminstone höstetid, svaga vindar, gärna från SO-sektorn. Vid friskare NO-vindar under hösten kan rovfågelssträcket vara bra.

VINTER

Vintertid är det lugnt på toppen och fågellivet är sparsamt, men övervintrande tornfalkar, ormvråkar och duvhökar kan hålla till i området. Varfågel håller vinterrevir i området vissa år och vinterståndare kan dra till sig steglitser, gråsiskor och andra fröätare. Även berguv har observerats och torde ha goda jaktmarker i området. Tittar man ut över hamninloppet finns goda chanser att se pilgrimsfalk och kanske även havsörn. Vissa vintrar födosöker mycket trastar i området och rödvingetrast och dubbeltrast har observerats vintertid.

VÅR

Vårsträcket är som nämnts relativt utforskat, men det finns ingen anledning att tro att inte svanar, gäss, tranor och rovfåglar passerar toppen i samma utsträckning som på liknande lokaler i närheten. Piplärkor, järnsparvar och andra tättingar kan rasta i goda antal. Ringtrast och lappspurv rastar regelbundet och tillfälligtvis har röd glada och havsörn noterats.

SOMMAR

Sommaren är en lugn period, men också sommarbesökaren kan belönas med fina fågelobservationer. Sånglärkan, hårt trängd i det moderna jordbrukslandskapet, tycks ha hittat en fristad på Götaledstoppens gräsytor och häckar med något eller några enstaka par. Insektsproduktionen kan ibland vara god vilket leder till att stora mängder tornseglare, ladusvalor, hussvalor samt enstaka backsvalor – de sistnämnda häckar vissa år i den närliggande bergtäkten Vikan – kan samlas i luft-havet ovanför toppen. Natliga besök kan också löna sig; från kraftledningsgatan som går öster/norrut genom Sjumilaskogen hörs nattskärror, vilka även stundom kan ses jaga nattfjärilar över toppens gräsmarker. Enstaka kärrsångare sitter i buskridåerna nedanför toppen, där potential även torde finnas för mer rara nattsångare.

HÖST

Höstetid kan ett stundtals riktigt bra sträck av i synnerhet tättingar och rovfåglar passera Götaledstoppen. Några exempel (toppnotering inom parentes efter artnamnet): bo-/bergfink (5 851), ängsplärla (1 791), gulärta (547), järnsparv (78), ringduva (6 830), ormvråk (58), sparvhök (24) och tornfalk (12). Detta är emellertid rekord som bara

Bild: JOHAN SVEDHÖLM

En rejäl träpallisad ger fint lä under blåsiga sträckdagar.

vara förhållandevis tyst, men helt ostört går inte att räkna med att det ska bli oavsett tid för besöket.

Området är ändå väl värt ett besök oavsett årstid, men det är framförallt som sträck- och rastlokal under vår och höst som det visar sig från sin fördelaktigaste sida. Ett icke föraktligt sträck av såväl tättingar som större fåglar passerar över Hi-

Bivråk är en sparsam men regelbunden sträckare över Götaledstoppen. Dit hör även lärkfalk, stenfalk kärrhökar med flera.

Bild: OVE FERLING

väntar på att slås. Bland mer sparsamma men regelbundna sträckare kan nämnas bivråk, lärkfalk, stenfalk, pilgrimsfalk, kärrhökar, havsörn, skogsduva, nötkråka, försärla, trädlärka och rödstrupig pipelärka. Toppen drar också till sig rastande fåglar såsom buskskvätta, stenskvätta, sångare, pipelärkor, sånglärka, lappsparr, vinterhämpling, ljunpipare och enkelbeckasin. Ringtrast rastar stundom även höstetid. Bland rarare gäster återfinns gulhämpling, röd glada, svärta, kustpipare, myrspov, brus-hane, berguv och jorduggla.

ÖVRIGT

Om det till äventyrs skulle uppstå svackor i fågeltillgången finns mycket annat för den naturintres-

serade att vila ögonen på. Längs den asfalterade vägen upp mot toppen återfinns en av Göteborgs rikaste lokaler för det sällsynta och rödlistade gre-niga kungsljuset och i anslutning till upplag för parkskötsel vid toppens fot kan mer eller mindre exotiska ruderväxter hittas. Under soliga dagar kan rikedomerna på dagfjärilar vara frapperande, även om artsammansättningen kanske inte är så spännande.

Ett mycket påtagligt inslag höstetid är förekomsten av jätteröksvamp, vars myckenhet mig veterligen saknar motstycke i Göteborgsområdet. Hela toppen är ibland vitprickig av dessa gigantiska svampar vars diameter inte sällan når uppemot halvmeteren. 🍄

Hela toppen är ibland vitprickig av gigantiska jätteröksvampar

Vägbeskrivning

Med kollektivtrafik: Närmast kommer man genom att ta buss 27 mellan Eke-trägatan och Volvo Torslanda (beställningsturer på helgerna), och gå av på hållplatsen Ruskvädersgatan i Biskopsgårdens industriområde. Från hållplatsen följer man sedan Åskvädersgatan norrut till en bommad väg upp mot ett vattentorn. Följ denna väg drygt 100 m och vik sedan in på stigen åt vänster.

Efter ytterligare ett par hundra meter tornar berget upp sig på vänster hand och det finns stigar upp mot toppen.

Med bil: För den bilburne gäller fri gatuparkering i Biskopsgårdens industriområde som man når antingen från Hisingsleden i väster eller Yrvädersgatan i öster (följ skyltning mot Biskopsgårdens industriområde). Parkera

lämpligen på Åskvädersgatan i mån av plats och följ sedan samma vägbeskrivning som under "med kollektivtrafik". Ett alternativ är att ställa sig i anslutning till infarten till Ruskvädersgatan 15 där det går bra att stå i vägkanten så länge man inte står i vägen på något vis, och sedan följa den bommade vägen förbi kommunens ris- och vedupplag och vidare upp på toppen.